

Egy nem szokványos karrier

A szabad demokraták és a szocialisták is tartottak Wekler Ferencről

Wekler és Domszky ügye végletesen megosztja az SZDSZ-t. De míg a főpolgármester dolga megoldódni látszik a bocsánatkéréssel, Wekler nem kért elnézést, bár felajánlotta lemondását a parlament alelnöki tisztről. Wekler őszinte, valóban úgy gondolja, hogy ami a jogszabály szerint megtehető, azt meg is kell tenni. A morális látszat nem érdekli, s ezzel nehéz helyzetbe hozta pártját, amelynek frakciója ma minden bizonnyal elfogadja a lemondást. A politikus pályája nem „szokványos” szabad demokrata karrier: nem fűzte kapcsolatot az SZDSZ alapító atyáihoz, s akkor kötődött a párthoz, amikor már kiosztották a főszerepeket. Magasra emelkedett a pártnak, ám soha nem tartozott az SZDSZ korifeusai közé.

Nézzük hát a mostanság legtámadottabb szabad demokrata politikus életrajzát! Wekler Ferenc egy baranyai sváb faluban, Mecseknádasdon született. Bányász apja keményen fogta: diplomást akart nevelni egyke fiából. Az apa azért iratkozott be az esti iskolába, és járta ki a hetedik-nyolcadik osztályt, hogy ellenőrizze fia tanulását. Érettségi után Wekler Ferencet felvették a pécsi tanárképző német-népművelés szakára, de az első évben kimaradt a főiskoláról. Traktoros lett, majd röntgenasszisztens, később a pécsváradi kultúrházban képzés nélküli népművelő. Újra sikerrel felvételizett, de már az ELTE történelem-népművelés szakára. Diplomázott, aztán kijárta a tudományos szocializmus szakot is. Még 1978-ban elvette vele egykorú falubelijét, Reisz Teréziát, aki szintén Pesten járt egyetemre.

Spontán jelölt

Wekler 1982-től a pécsi egyetemen tudományos szocializmust tanított. A leadott anyagot hazugnak érezte és utálta. Ebben szerepet játszott, hogy Pesten megismerkedett olyan tanulmányokkal, amelyek vitatták a szocializmus hegemoniáját. A tudszoc-ra ráúnó tanár gazdálkodni kezdett Mecseknádasdon, nyulat, kecskét és disznót tartott. Kezére állt a fizikai munka, már az egyetemi évek alatt is gyakran lapátolt szemet, havat, dolgozott kőműves mellett, vállalt rakodást.

1985-ben spontán jelöltként elindult faluja tanácselnöki posztjára. Ő és felesége eljártak a nádasdi néptáncsoportba, s ott merült fel, hogy „miért ne lehetne a Feriből jelölt?”. A fiataloknak elegendő lett a szolgálai gondolkodó pártelvtársakból, s úgy vélték, hogy Wekler hazatelepülő, agilis értelmiségiként, tősgyökeres svábként nyerhet a választáson. Nyert is. Két évvel később Wekler megtudta, hogy a paksi atomerőmű Mecseknádasd közelében, az Ófalu-Feked-Véménd háromszögben akarja eltemetni a közepes radioaktivitású hulladékot. Wekler harcot indított a titkosított terv ellen. Úgyesen taktikázott: nem azt mondta, hogy ne legyen atomtemető, ő mindig csak azt hangsúlyozta, hogy az érintett települések hadd tudjanak meg mindent a beruházásról, és hadd fogadjanak saját szakértőket, akiknek a véleménye alapján eldönthetik, hogy támogatják-e az atomtemetőt. Vagyis nyilvánosságot követelt és döntési autonómiát kért falujának. Felkészült volt és elegáns, tömören fogalmazott, egyszerre szólt az emberek értelméhez és érzelméhez, s ügyesen bánt a sajtóval.

1988-ban a formálódó, pártosodó alternatív mozgalmak szövetséget kötöttek az atomtemető ellen küzdő Weklerrel. Hisz az akaratát társadalmi kontroll nélkül átpasszírozni akaró paksi erőművet az ellenzék az egyháztrendszert és a megszálló Szovjetunió bástyájaként tudták demonizálni, így amikor az ellenzék az atomtemetőt támadta, valójában a rendszert bontogatta. Wekler szimpatikus volt az ellenzéki pártok számára, de nem lépett be egyikbe sem, inkább megalapította a Faluszövetséget, ami a kisteleplések érdekvédelmi egyesületeként definiálta magát. A Faluszövetség jelöltjeként elindult az 1990-es parlamenti választáson, és győzött.

Pár hónappal később Wekler belépett az SZDSZ-be. 1992 végén – a szabad demokratáktól kiszivárgott hírek szerint – Wekler komolyan szóba került a '94-es választás miniszterelnök-jelöltjeként. Az SZDSZ-nél abban bíztak, hogy a párt a fővárosban mindenképp erős lesz, Wekler személye viszont nyitást jelenthetett a vidék felé. Később mégis Kuncze Gábor lett a párt listavezetője, s Wekler pártigazgatóvá avaszták. Egyesek szerint a posztot kárpótlásul kapta Wekler, mások szerint inkább azért bízták rá a párt igaz-

gatását, merthogy ő képes rendet rakni az SZDSZ zavaros gazdasági ügyeiben. Ezt főleg arra építették a bizakodók, hogy Wekler akkor már sikeres és tehetséges vállalkozó volt. 1990-ben több céget is alapított a feleségével, s ezek a kft-k főleg abból csináltak pénzt, hogy baranyai falvak németül beszélő szakmunkásait – tanulási címén – kivitték dolgozni Németországba.

Wekler tényleg bevált pártigazgatóként, s amikor a párt a '94-es választás után az MSZP-vel koalícióra lépett, a politikus – az önkormányzati munkában szerzett rutinja miatt – abban reménykedett, hogy ő lesz a belügyminiszter. Ám Kuncze most is elébe vágott. Ezt néhányan azzal magyarázták, hogy Weklertől tartottak a sajtó és a szocialisták is, Wekler tárgyalási stílusához ugyanis hozzátartozott, hogy felkészült a másiktól, s félreérthetetlenül jelezte is partnerének, hogy ismeri a gyengéit. Ez sokakat nyugtalanított, nem akartak olyan belügyminisztert, aki esetleg a fejükre nő.

Wekler Ferenc sértetten élte meg, hogy elúszott a bársonyszék, s hangulatát az is nyomasztotta, hogy 1994-ben felesége adta a válópert. A kétgyermekes házaspár vitája a tetemes vagyonról elmérgesedett, s a közös vállalkozások sora tönkrementek ebben a viaskodásban.

E vagyonvita egyébként azóta is tart. Wekler Ferenc ugyan megnyert minden pert, ám környezetében sokan haragszanak rá, mivel úgy látják, hogy volt feleségével kegyetlenül bánt el. Egyik vitájuk Reisz Terézia szerint odáig fajult, hogy az asszony elvetélte új kapcsolatából fogant, nyolc és fél hónapos magzatát, s a csecsemő belehalt az orvos nélküli szülésbe.

Reisz Terézia végső elkeseredésében az újságokhoz fordult, és azt állította, hogy Wekler több alkalommal bántalmazta őt, vagyonából kiforgatta, s mindehhez a rendőrség és a bíróság asszisztált. Wekler cáfolta exneje szavait, s rágalmaszért feljelentette az asszonyt és a cikket közlő újságot. Ezt a pert is megnyerte első fokon, s a bíróság kétmillió forint büntetést rótt Reisz Teréziára.

A volt feleség mellett kiálló és tüntető ismerősök azért sem értik, hogy Wekler miért nem enged a felesége elleni pereskedésben, mert a honatyja helyzete sok tekintetben irigylésre méltó. Wekler Ferenc – igaz, listáról – de 1998-ban és 2002-ben is bejutott a parlamentbe, hat éve alelnöke a T. Háznak. Pártjában ügyvivő és országos tanácsstag. 2002-ben Mecseknádasdon újra megválasztották polgármesternek, ő a Zengőfalja Területfejlesztési Kistérségi Társulásnak, valamint a Községi Önkormányzatok Országos Szövetségének az

Ahogy Wekler látja

„Én az M6-os mellett szereztem földeket, mint ahogy Magyarországon mindenki, aki földet vásárol, valamilyen autópálya közelében vásárol, mert elég sűrű most már hálónak az autópálya-hálózat. Én a tervezett M6-os nyomvonalától körülbelül 10 kilométer távolságban vásároltam földeket, és ehhez birtok-összevonási támogatást nyertem pályázat útján az FVM kiírásában.” (2004. július 25., MTV)

„Teljesen tudatos az én tevékenységem, 15 éve tudják az én pártomban, a széles közvélemény is, mert ez állandóan valamilyen ürügy kapcsán beszédtemává válik, hogy nem csak ebből élek, és azt gondolom, hogy az lenne a szerencsés, ha a politikusok előrelátóbbak lennének, és megfelelő egzisztenciával rendelkeznek a politikában. Nem lennének zsarolhatóak, nem lennének kiszolgáltatottak a mindenkorai politikai hullámoknak.” (2004. július 25., MTV)

„Egy ültetvénytelepítésnek a menete négy év. Négy év, mire egy szőlő termőre fordul. Tehát nehogy valakibe az a téves képzet alakuljon ki, hogy most itt kaptak egy zsákra való pénzt, és ezzel a pénzzel azt kezdenek, amit akarnak. Nem így van. (...) Ebben a folyamatban ténylegesen részt vett a családom, én magam nem, és ez a másik hamis állítás, én, Wekler Ferenc

Civilben a Parlament folyosóján

elnöke. Magánélete rendeződött, új társa van, és ebből a kapcsolatból gyermeke is született. Vállalkozásai újra szárnyalnak, s vagyonbevallása alapján az egyik leggazdagabb képviselő. Helyzetének ismerői Wekler teljes vagyonát több milliárdra becsülik, mivel úgy vélik, hogy nemcsak az tekinthető övének, ami a nevében van, hanem azon ingatlanok és gazdasági társaságok egy része is, amelyben családtagjai bírnak tulajdonrészrel.

Az, hogy Wekler működő vagyonának egy része a rokonok neve alatt fut, keveseket izgat, az viszont, hogy a Wekler család feltűnően nagy állami pénzekhez jutott az elmúlt két évben, botrányt kavart. Wekler Ferenc egyik cége, valamint tíz családtagja és azok vállalkozásai tavaly és az idén mintegy 92 hektár szőlő telepítésére összesen 270 millió forint vissza nem térítendő támogatást kaptak a földművelési tárcától. Ezek a – Mecseknádasd, Mórág és Alsónána külterületén található – földek Wekler tulajdonában vannak, ám a 92 hektáryi területet a képviselő ingyenes használatba adta a három falu határában szőlőt telepítő rokonoknak.

Vállalkozó család

Akik támadják, már azt is kifogásolják, hogy miért a családtagok nevében megy ez a telepítés, hisz nyilvánvalóan nem ők intézik, hanem a honatyja integrálja az egész munkát. Mint ahogy abban is biztosak, hogy az FVM-támogatásért beadott pályázat kidolgozása is az ilyen ügyekben roppant jártas Wekler munkája.

Wekler ragaszkodik ahhoz, hogy a támogatást valóban a rokonai pályázták meg, és ahhoz is, hogy a pénz megszerzéséhez nem volt szükség az ő kapcsolataira. Ezt megerősítik a baranyai földművelésügyi hivatalban is, ahol a mecseknádasdi szőlőtelepítés támogatásáról döntöttek. A hivatalban azt mondják, hogy akik időben pályáztak és megfelelték a kiírás követelményeinek, azok valamennyien pénzhez jutottak. Mellesleg a Wekler család vállalkozói magatartását a megyei földművelésügyi hivatalban halatlannal pozitívnak ítélik. Hisz Wekler domboldali, erodált földje alkalmatlan nagyüzemi szántóművelésre, viszont adottságai okán ideális a szőlőnek. Ha például a nádasdi terület megmaradna, legfeljebb egy-két embert tart el, mivel azonban időben – még az uniós csatlakozás előtt – át lett minősítve szőlővé, akár 10-15 embernek is megélhetést nyújt az a föld. A hivatalban azt is hozzátesszik, hogy a szőlőtelepítéshez ugyanannyi önerő kellett, mint amennyi támogatás érkezett, vagyis a Wekler familia legalább 270 millió saját tőkét kockáztat.

Azt, hogy Wekler strómanok nevében futtatja-e vállalkozását, a hivatal nem vizsgálhatja. S azt sem, hogy miképp halt be arra a mórágnyi földterületre a honatyja. Ez egyébként úgy történt, hogy Wekler először kapott ajándékba két aranykoronányi földet egy idős asszonytól. Ha Wekler az első földdarabot nem ajándékozással, hanem adásvétellel akarta volna megvenni, akkor az általa kiszemelt földre elővásárlási joguk lett volna a

birtoktesten belül lévőeknek. Így mentesült ettől a teherrel és időhúzó tényezőktől. Viszont amikor már Wekler bent volt a mórágnyi területen, akkor neki is volt elővásárlási joga a többi, eladásra kínált birtokra. Élt vele, és megvett 27 hektárt.

Persze kérdés, hogy Wekler valóban ajándékba kapta-e azt a két aranykoronányi parcellát. Mert ha nem, akkor az ajándékozás valójában egy adásvételi szerződést leplez, mondják az esetet – kérésünkre elemző – jogászok. Márpedig egy leplezett szerződés semmisenek tekintendő, s aki azt megkötötte, büntetett követt el.

Két aranykorona

Wekler Ferenc cáfolja, hogy a két aranykoronányi földet megvette volna, ám az ajándékozás életszerűsége a kívülállók számára sántít, hisz egy vadidegen asszonytól miért kapna valaki földet. Wekler azzal indokolja az ajándékozást, hogy az asszony meg akart szabadulni földjétől, mivel nem tudta azt művelni, és tartott a művelési kötelezettségtől. Az SZDSZ-ben egyelőre elfogadják, hogy egy ilyen ajándékozási szerződés élet-szerű. Ha nem fogadnák el, akkor nyilván megkérték volna már a politikusot, hogy találjon ki valami elfogadható indokot önnön távozására. Bár van, aki szerint azért nem tessék ki Weklert, mert a politikus – pártigazgatóként – feltérképezte a párt vezetőknek minden gyenge pontját. Weklertől valóban nem idegen módszer az, hogy ha megtámadják, azonnal visszatámad. Amikor arról kérdeztük, mit szól ahhoz, hogy **Eörsi István** az SZDSZ-ben Wekler miatt kialakuló morális válsággal indokolta a pártból való kilépését, akkor Wekler így reagált:

– Engem ne oktasson ki erkölcsből az, aki Sztálint dicsőítő verset írt.

Amúgy nemcsak Wekler pártjában okozhat fejtörést a mecseknádasdi honatyja földje, hanem az MSZP-ben is. Mert – mint az ismert – a mórágnyi szőlőket a földművelési tárca a völgyiségi borvízdekről átsorolta a lényegesen nagyobb tradíciókkal rendelkező és sokkal piacképesebb borok palackozó szekszárdiba. Ez csak a szekszárdi hegyközség kezdeményezésére történhetett volna meg, ám ott a hegyközség egységesen ellenzi Mórág befogadását. Wekler tagadja, hogy ő lobbizott volna a szaktárca felé Mórág átminősítéséért. Azt, hogy Wekler lobbizott-e vagy sem, nehezen lehet bizonyítani, ám azt, hogy a szakminiszter hibázott-e, két perc elég kideríteni. Van, aki azt mondja: ha ekkorát hibázott, nemie kell. Nehéz ezzel a megállapítással vitába szállni.

UNGÁR TAMÁS